യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 3 ✓
(ഉത്പത്തിപ്രകരണമ്)/സർഗഃ 029✓

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

ത+ത്ര തേ പേത-തുർ-ദേ+വ്യൗഗ്രാമ്യേ+ന്തഃ(ശ്)ശീതലാ+ത്മനി .
ഭോഗ-മോക്ഷ+ശ്രിയൗ ശാ+ന്തേ പുംസീവ വിദിതാ+ത്മനി .. 1

കാലേ-നൈതാ-വതാ ലീലാ തേനാ+ഭ്യാസേന സാഭവത് .
ശുദ്ധ+ജ്ഞാനൈക-ദേഹ+ത്വാത്-ത്രികാലാ-മല-ദർശിനീ .. 2

അഥ സ+സ്മാര സർവാ+സ്താഃ(ഫ്)-
പ്രാ+ക്തനീഃ(സ്) സംസൃ-തേർ-ഗതീഃ .
സാ+സ്വയം സ്വരസേ-നൈവ+പ്രാഗ്.ജ+ന്മ-മരണാ+ദികാഃ .. 3

ലീലോവാച .
ദേവി ദേശമിമം(ൻ) ദൃഷ്ട്വാ ത്വഥ്.പ്രസാദാഥ്.സ്മരാ+മ്യഹം .
ഇഹ തഥ്.പ്രാ+ക്തനം സർവം(ഞ്)-
ചേഷ്ടിതം(ഞ്) ചേഷ്ടി-താ+ന്തരം.. 4

ഇഹാ-ഭൂവ-മഹം(ഞ്) ജീർണാ ശിരാ-ലാങ്ഗീ കൃശാ സിതാ .
ബ്രാ+ഹ്മണീ ശുഷ്ക-ദർഭാ+ഗ്ര-ഭേദ-രൂ+ക്ഷ-കരോ-ദരാ .. 5

ഭർതുഃ(ഖ്) കുലകരീ ഭാ+ര്യാ ദോഹ-മ+ന്ഥാന-ശാലിനീ .
മാതാ സകല-പു+ത്രാണാ-മതിഥീനാം പ്രിയ+ങ്കരീ .. 6

ദേവ+ദ്വിജ-സതാം ഭ+ക്താ സി+ക്താങ്ഗീ ഘൃതഗോ-രസൈഃ .
ഭർജനീ ചരു-കുംഭാദി-ഭാ+ണ്ഡോ-പസ്കര-ശോധിനീ .. 7

നിത്യ+മ+ന്നല-വാക്.തൈക കാച-കംബു+പ്രകോഷ്ഠകാ .
ജാമാതൃ-ദുഹിതൃ+ഭ്രാതൃ-പിതൃ-മാതൃ+പ്രപൂജനീ .. 8

ആദേഹം സദ്മ-ഭൃ+ത്യൈവ+പ്ര+ക്ഷീണ-ദിന-യാമിനീ .
വാചം(ഞ്) ചിരം(ഞ്) ചിര-മിതി വാദി+ന്യനിശ-മാകുലാ .. 9

കാഹ+ങ്ക ഇവ സംസാര ഇതി+സ്വപ്ന്യേ+പ്യസ+ങ്കഥാ .
ജായാ+ശ്രോത്രിയ-മൂഢ+സ്യ താദൃശ+സ്യൈവ ദുർധിയഃ .. 10

ഏക-നിഷ്ഠാ സമി+ച്ഛാക-ഗോമ-യേ+ന്ധന-സംചയേ .
മ്ലാന-കംബല-സംവീത-ശിരാല-കൃശ-ഗാ+ത്രികാ .. 11

തർണകീ-കർണ-ജാഹ+സ്ഥ-കൃമി-നിഷ്കാസ-തഥ്.പരാ .
ഗൃഹ-ശാകാ-യനാ-സേക-സ+ത്വ-രാഹൂത-കർപരാ .. 12

നീല-നീര-തരങ്ഗാ+ന്ത-തൃണ-തർപിത-തർണികാ .
പ്രതി+ക്ഷണം(ങ്) ഗൃഹ+ദ്വാര-കൃത-ലേപന-വർണകാ .. 13

നീ+ത്യർഥം(ങ്) ഗൃഹ-ഭൃ+ത്യാനാ-മാദീന-കൃത-വാ+ച്യതാ .
മര്യാദാ-നിയമാ-ദബ്ധേർ-വേലേ-വാനിശ-മ+ച്യുതാ .. 14

ജീർണ-പർണ-സവർ.ണൈക-കർണ-ദോലാധി-രൂഢയാ .
കാഷ്ഠ-താ+ഡ്യ-ജരാ-ഭീത-ജീവ-വൃ+ത്ത്യേവ ചി+ഹിതാ .. 15

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

ഇ+ത്യു+ക്ത്വാ സംചര+ന്തീ സാ ശിഖരി+ഗ്രാമ-കോടരേ .
സംചര+ന്ത്യാഃ(സ്) സര+സ്വ+ത്യാ ദർശയാ-മാസ സസ്.മയം.. 16

ഇയം മേ പാടലാ-ഖ+ണ്ഡ-മ+ണ്ഡിതാ പുഷ്പ-വാടികാ .
ഇയം മേ പുഷ്പിതോ+ദ്യാന-മ+ണ്ഡപാ-ശോക-വാടികാ .. 17

ഇയം പുഷ്കീ-രണീ-തീര+ദ്രുമാ∫∫+ഗ്ര+സ്ഥിത-തർണകാ .
ഇയം സാ കർണികാ-നാമ്നീ തർണികാ മു+ക്ത-പർണികാ .. 18

ഇയം സാ മേ∫ല-സാകീർണാ വരാകീ ജല-ഹാരികാ .
അ+ദ്യാഷ്ടമം ദിനം ബാഷ്പ+ക്ലിന്നാ+ക്ഷീ പരി-രോദിതി .. 19

ഇഹ ദേവി മയാ ഭു+ക്ത-മിഹോഷിത-മിഹ+സ്ഥിതം.
ഇഹ സുപ്ത-മിഹാ-പീത-മിഹ ദ+ത്ത-മിഹാ-ഹൃതം .. 20

ഏഷ മേ+ജ്യേഷ്ഠ-ശർ-മാ+ഖ്യഃ(ഫ്) പു+ത്രോ രോദിതി മ+ന്ദിരേ .
ഏഷാ മേ ജങ്ഗലേ ധേനുർ-ദോഗ്ധ്രീ ചരതി ശാ+ദ്വലം .. 21

ഗൃഹേ വസന്ത-ദാഹായ രൂ+ക്ഷ+ക്ഷാര-വിധൂസരം.
സ്വദേഹ-മിവ പ+ഞ്ചാ+ക്ഷം പ+ശ്യേമം പ്രഘണം മമ .. 22

തുമ്ബീ-ലതാഭി-രു+ഗ്രാഭിഃ(ഫ്) പുഷ്ടാഭി-രിവ വേഷ്ടിതം .
മഹാ-നസ+സ്ഥാന-മിദം മമ ദേഹ-മിവാ-പരം.. 23

ഏതേ രോദന-താമ്രാ+ക്ഷാ ബ+ന്ധവോ ഭുവി ബന്ധനം.
അങ്ഗ-ദാർപിത-രു+ദ്രാ+ക്ഷാ ആഹര+ന്ത്യന-ലേ+ന്ധനം .. 24

അനാരതം ശിലാ-ക+ച്ഛേ ഗു+ച്ഛാ+ച്ഛോടന-കാരിഭിഃ .
തരങ്ഗൈഃ(സ്)സ്ഥ-ഗിതാ-കാരം സ്പൃഷ്ട-തീര-ലതാ-ദലൈഃ .. 25

സീകരാ-കീർണ-പര്യ+ന്ത-ശാ+ദ്വല+സ്ഥല-സ+ല്ലതൈഃ .
ശിലാ-ഫലഹ-കാസ്ഫാല-ഫേനി-ലോഥ്.പല-സീകരൈഃ .. 26

തുഷാരീ-കൃത-മ+ധ്യാ+ഹ്ന-ദിവാകര-കരോഥ്.കരൈഃ .
ഫുല്ല-പുഷ്പോഥ്.കരാസാര+പ്രണാ-ദോഥ്.കതട+ദ്രുമൈഃ .. 27

വി+ദ്രുമൈ-രിവ സംക്രാന്ത-ഫു+ല്ല-കിംശുക-കാ+ന്തിഭിഃ .
വ്യാപ്തയാ പുഷ്പ-രാശീനാം സമു+ല്ലാസന-കാരിഭിഃ .. 28

ഉ+ഹ്യ-മാന-ഫലാ-പൂര-സു+വ്യ+ഗ്ര+ഗ്രാമ-ബാലയാ .
മഹാകല-കലാ-വർത-മ+ത്തയാ+ഗ്രാമ-കു+ല്യയാ .. 29

വേ+ഷ്ടി-തസ്-തരലാ+സ്ഫാല ജല+ധൗത-തലോ-പലഃ .
ഘന-പ+ത്ര-തരു+ച്ഛന്ന+ച്ഛായാ-സതത-ശീതലഃ .. 30

അയമാ-ല+ക്ഷ്യതേ ഫു+ല്ല ലതാ -വലന-സു+ന്ദരഃ .
ദലദ്.ഗുലു+ച്ഛകാ+ച്ഛന്ന-ഗവാ+ക്ഷോ ഗൃഹ-മ+ണ്ഡപഃ .. 31

അ+ത്ര മേ സംസ്ഥിതോ ഭർതാ ജീവാ-കാശ-തയാ∫കൃതിഃ .
ചതുഃ(സ്)സമു+ദ്ര-പ+ര്യ+ന്ത-മേഖ-ലായാ ഭുവഃ(ഫ്) പതിഃ .. 32 .

ആ+സ്മൃതം പൂർവ-മേതേന കിലാസീ-ദഭി-വാ+ഞ്ഛിതമ് .
ശീഘ്രം സ്യാമേവ രാജേതി തീ+വ്ര സംവേഗ ധർമിണാ .. 33

ദിനൈ-രഷ്ട-ഭിരേ-വാസൗ തേന രാജ്യം സമൃ+ദ്ധിമത് .
ചിരകാല+പ്ര+ത്യ-യദം പ്രാപ്ത-വാൻ-പരമേ+ശ്വരി .. 34

അ+ത്രാസൗ ഭർതൃ-ജീവോമേ+സ്ഥിതോ+വ്യോമ്നി ഗൃഹേ നൃപഃ .
അദൃശ്യഃ(ഖ്)ഖേ യഥാ വായു-രാമോദോ വാനിലേ യഥാ .. 35

ഇഹൈ-വാങ്ഗുഷ്ഠ-മാ+ത്രാ+ന്തേ തദ്-വ്യോം+ന്യേവ പദം സ്ഥിതം
മദ്.ഭർതൃ-രാജ്യം സമവ-ഗതം(യ്) യോജന-കോടി-ഭാക് .. 36

ആവാം ഖമേവ+സ്വസ്ഥ+ഞ്ച ഭർതൃ-രാ+ജ്യം മമേ+ശ്വരി .
പൂർണം സഹ+ത്രൈഃ(ശ്) ശൈലാനാം മഹാ-മായേ-യമാ-തതാ .. 37

ത+ദ്ദേവി ഭർതൃ-നഗരം പുനർ.ഗ+ന്തും മമേപ്-സിതം .
തദേഹി ത+ത്ര ഗ+ച്ഛാവഃ(ഖ്) കിം(ൻ)ദൂരം(വ്)വ്യവസായി-നാം.. 38

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
ഇ+ത്യു+ക്ത്വാ+പ്രണതാ ദേവീം സാ+പ്ര-വി+ശ്യാശു മ+ണ്ഡപം.
വിഹംഗീവ തയാ സാകം പു+പ്ലുവേ സിനിഭം(ൻ) നമഃ .. 39

ഭി+ന്നാ+ഞ്ജന-ചയ+പ്ര+ഖ്യം സൗമ്യൈ-കാർണവ-സു+ന്ദരം.
നാരായണാങ്ഗ-സദൃശം ഭൃങ്ഗ-പൃഷ്ഠാ-മല+ച്ഛവി .. 40

മേഘ-മാർഗ-മതി+ക്രമ്യ വാത+സ്കന്ധാ-വനിം(ൻ) തഥാ .
സൗര-മാർഗ-മഥാ+ക്രമ്യ ച+ന്ദ്ര-മാർഗ-മതീ+ത്യ ച .. 41

ധുവ-മാർഗോ+ത്തരം(ങ്) ഗ+ത്വാ സാ+ധ്യാനാം മാർഗ-മേ+ത്യ ച .
സിദ്ധാനാം സമതീ+ത്യോർവീ-മു+ല്ലങ്ഘ്യ+സ്വർഗ-മണ്ഡലമ് .. 42

ബ്ര+ഹ്മ-ലോകോ+ത്തരം(ങ്) ഗ+ത്വാ തുഷി-താനാ+ഞ്ച മ+ണ്ഡലം.
ഗോലോകം ശിവലോക+ഞ്ച പിതൃ-ലോക-മതീ+ത്യ ച .. 43

വിദേഹാനാം സദേഹാനാം(ൽ)ലോകാ-നു+ത്തീര്യ ദൂരഗം .
ദൂരാദ്-ദൂരമഥോ ഗ+ത്വാ കിംചിദ്.ബു+ദ്ധാ ബഭൂവ സാ .. 44

പ+ശ്ചാ-ദാലോ-കയാ-മാസ സമതീതം(ൻ)നഭ+സ്ഥലം .
യാവ+ന്ന കിംചി+ച്ച+ന്ദ്രാർക-താരാ+ദ്യാ ല+ക്ഷ്യതേ+ഹ്യധഃ .. 45

തമസ്-തിമിത-ഗംഭീര-മാശാ-കുഹര-പൂരകം.
ഏകാർണ-വോദര+പ്ര+ഖ്യം ശിലോ-ദര-ഘനം സ്ഥിതം .. 46

ലീലോവാച .
തദ്-ദേവി ഭാസ്കരാ-ദീനാം(ങ്)ക്വാധസ്-തേജോ ഗതം(വ്)വദ .
ശിലാ-ജഠര-നിഷ്പ+ന്ദം മുഷ്ടി+ഗ്രാ+ഹ്യം(ൻ)തമഃ(ഖ്)കുതഃ .. 47

ശ്രീദേ+വ്യുവാച .

ഏതാവതീ-മിമാം(വ്) വ്യോമ്നഃ(ഫ്) പദവീ-മാഗ-താസി ഭോഃ .
അർകാദീ+ന്യപി തേജാംസി യതോ ദൃ+ശ്യ+ന്ത ഏവ നോ .. 48

യഥാ മഹാ+ന്ധ-കൂപാധഃ(ഖ്) ഖ+ദ്യോതോ നാവ-ലോ+ക്യതേ .
പൃഷ്ഠ-ഗേന തഥേ-ഹാതോ നാധഃ(സ്) സൂര്യോ്വ-ലോ+ക്യതേ .. 49

ലീലോവാച .
അഹോ നു പദവീം ദൂര-മാവാ-മേതാ-മുപാ-ഗതേ .
സൂര്യോ്+പ്യധോണു-കണവൻ-നമനാ-ഗപി ല+ക്ഷ്യതേ .. 50

ഇത ഉ+ത്തര-മ+ന്യാ+സ്യാഥ്.പദവീ കാ നു കീദൃശീ .
കഥ+ഞ്ച മാതരേ-ത+വ്യാ ക+ഥ്യതാ-മിതി ദേവി മേ .. 51

ശ്രീദേവ്യുവാച .
ഇത ഉ+ത്തര-മ+ഗ്രേ തേ+ബ്ര+ഹ്മാ+ണ്ഡ-പുട-കർപരം .

യ+സ്യ ച+ന്ദ്രാ-ദയോ നാമ ധൂലി-ലേശാഃ(സ്) സമു+ത്ഥിതാഃ .. 52

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
ഇതി+പ്രകഥയ+ന്ത്യൗ തേ+പ്രാപ്തേ+ബ്ര+ഹ്മാ+ണ്ഡ-കർപരം.
ഭ്രമ+ര്യാ-വിവ ശൈല+സ്യ കു+ഡ്യം(ൻ) നിബിഡ-മ+ണ്ഡപം.. 53

അ+ക്ലേശേ-നൈവ തേ തസ്മാ+ന്നിർഗതേ ഗഗനാ-ദിവ .
നി+ശ്ച-യ+സ്ഥം ഹി യ+ദ്വസ്തു ത+ദ്വജ്ര-ഗുരു നേതരത് .. 54

നിരാ-വരണ-വി+ജ്ഞാനാ സാദ-ദർശ തതസ്-തതം.
ജലാ+ദ്യാ-വരണം പാരേ+ബ്ര+ഹ്മാ+ണ്ഡ+സ്യാതി-ഭാസുരം .. 55

ബ്ര+ഹ്മാ+ണ്ഡാദ്-ദശ-ഗുണ-തസ്തോയം(ൻ)തത്ര+വ്യവസ്ഥിതം .
ആ+സ്ഥിതം വേഷ്ട-യി+ത്വാതു+ത്വഗി-വാ+ക്ഷോട-പൃഷ്ഠഗാ .. 56

തസ്മാദ്-ദശഗുണോ വ+ഹ്നിസ്-തസ്മാദ്-ദശ-ഗുണോ്വനിലഃ .
തതോ ദശഗുണം(വ്)വ്യോമ തതഃ(ഫ്) പരമ-മംബരം.. 57

തസ്മിൻ-പരമകേ+വ്യോമ്നി മ+ധ്യാ+ദ്യന്ത-വിക+ല്പനാഃ .
ന കാ+ശ്ചന സമു+ദ്യ+ന്തി വ+ന്ധ്യാ-പുത്ര-കഥാ ഇവ .. 58

കേവലം(വ്) വിതതം ശാന്തം(ൻ) തദ-നാദി ഗത+ഭ്രമം .
ആ+ദ്യന്ത-മ+ധ്യ-രഹിതം മഹ+ത്യാ+ത്മനി തിഷ്ഠതി .. 59

ആകല്പ-മുത്തമ-ബലേന ശിലാ പതേച്ചേത്-
തസ്മിൻ-ബലാത്.പതഗ-രാഡപി ചോത്.പതേ+ച്ചേത് .
ത+ദ്യോ-ജന+ന്ന ലഭതേ വിമലേ്വംബരേ്വ+ന്തർ-
മാക+ല്പ-മേക-ജവഗോ്വ+പ്യഥ മാരു-തോ്വപി .. 60

ഇ+ത്യാർഷേ+ശ്രീ-വാസിഷ്ഠ-മഹാ-രാമായണേ വാല്മീകീയേ
ഉത്പത്തി+പ്രകരണേ ലീലോ-പരമാ-കാശ-വർണനം(ൻ) നാമൈ-
കോന+ത്രിംശഃ(സ്) സർഗഃ .. 29 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
13.9.2023